

Čís. 11858.

Otázka, zda auto jelo správnou rychlostí, jest otázkou právní; nestačí, by soud převzal znalečův úsudek o přípustné rychlosti.

Pokud padá na váhu, že auto jelo v prachu zvířeném předejším autem.

Přípustná jest taková rychlost auta, při které jest možno auto zastavit na vzdálenost, na kterou jest rozhled.

Postup pohledávky proti státu není neplatným proto, že nebylo dbáno předpisu ministerského nařízení ze dne 24. října 1897, čís. 251 ř. zák.

Bolestné jest děditelné a přenositelné (postupitelné) jen, bylo-li buď smluvně (smírem) uznáno nebo poškozeným samým na soudě v určité číselně stanovené výši uplatňováno.

Shrnu-li žalobce v žalobě bolestné pro sebe i pro svou manželku, nerozlišiv, kolik číselně žádá za sebe a kolik za manželku, nelze, nedošlo-li dosud k platnému postupu bolestného s manželky na manžela, rozhodnouti o bolestném vůbec.

(Rozh. ze dne 2. září 1932, Rv II 171/32.)

Žalobce, jeda dne 4. srpna 1928 mezi osmou a devátou hodinou večer se svou manželkou autem, najel na hromadu dlažby na rozkopené státní silnici, při čemž se auto poškodilo a žalobce i jeho manželka byli poraněni. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na československém státu náhrady škody, mimo jiné i bolestného pro sebe a pro svou manželku úhrnem 2.000 Kč. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d uvedl v otázce bolestného v d ů v o d e c h: Právem přisoudil prvý soud žalobci jako postupníkovi bolestné i pro jeho manželku. Postup není neplatný ani podle min. nař. čís. 251/97 ř. z., ani podle § 1393 obč. zák. Předpisy min. nař. mají jen ráz ryze manipulační a nemají význam hmotněprávní. Nedbání předpisů těch může míti v zá-pětí jen, že postupník ručí po případě eráru za útraty sporu, jež by ne-byly nastaly, kdyby se byl podle předpisů těch zachoval, nelze však z nich vyvozovati, že postup, jenž se stal, platí proti eráru za nenastavší. Podle § 1393 obč. zák. nelze převést na jiného práva, jež lpí na osobě, tedy s ní zanikají. Než nárok na bolestné není právem ryze osobním, nýbrž liší se od jiných nároků na náhradu škody jen v tom, že jeho uplatňování jest vázáno tím, že poškozený je sám žádal (srov. slova: »na požádání« v § 1325 obč. zák.). To vykládá prakse v tom smyslu, že se »žádání« musí státi soudně. Proto již rakouský nejvyšší soud ve Vídni vydal plenární usnesení ze dne 17. června 1913 kniha jud. čís. 204 toho znění, že bolestné je zděditelné a převoditelné, pakliže ještě za živa poškozeného bylo smlouvou uznáno nebo soudně uplatňováno. Podle toho tedy stačí, že poškozený sám bolestné požadoval a třebaže nárok ten ještě před žalobou postoupil, přece však na postupu tom ještě po žalobě trval, jak najevo vychází ze svědecké výpovědi manželky žalobcovy, neboť nárok na bolestné stává se postupitelným, jakmile bylo bolestné poškozeným požadováno soudně a nemůže tudíž činiti rozdíl, zda po-

škozený sám bolestně zažaloval a pak nárok ten jinému postoupil, či po postupu s tím souhlasil, že postupník nárok zažaloval.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil spor soudu první stolice, by dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolatel vytýká neúplnost řízení jednak pokud jde o otázku přípustné rychlosti při jízdě žalobcově, jednak o otázku, zdali žalobce použil potřebných opatření, by nehodě zabránil. V tomto posledním bodu není neúplnost v tom, že soud odvolací nezjistil jak dovolatel vytýká, proč auto po nárazu na neosvětlenou hromádku, pokud se týče po náhlém stržení auta v jiný směr dostalo smyk a proč žalobce nepoužil i nožní brzdy, neboť v té příčině souhlasiti jest s názorem odvolacího soudu, že žalobce po nárazu nemohl již učiniti včasné opatření, ježto bylo to dílem okamžiku, že auto vjelo do příkopu. Neúplnost však dovolatel právem vytýká pokud jde o dobu a události před nárazem případně náhlým stržením auta v jiný směr. V tom směru zavinění žalobcově závisí na tom, zdali žalovaný zvolil při jízdě takovou rychlost, by za daných okolností byl pánem své rychlosti a by bezpečnost osob a majetku nebyla ohrožována. Soud odvolací vychází z předpokladu, že žalobce jel přípustnou rychlostí a že v prachu rozvířeném předejevíš jej autem zmírnil rychlost, že však ještě než se dostal ze zvířeného prachu už najel na neosvětlenou překážku. Než toto zjištění nestačí. Otázka přípustné rychlosti jest otázkou právní, jejíž zodpovědění závisí od použití a výkladu ustanovení nařízení ministerského ze dne 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák. v době nehody platného na souzený konkrétní případ; nestačí jen aby soud převzal úsudek znalcův o přípustné rychlosti, který za takovou považuje rychlost kolem 40 km. Sluší vzíti v úvahu, že nehoda stala se za světelných poměrů, jež podle znalce jsou nebezpečnější než úplná tma a že žalobce jel ve prachu zvířeném předejevíš jej autem. Za těchto okolností rozhledu na silnici překážejících, přichází v úvahu, zdali žalobce neměl rychlost zmírniti i pod 6 km po případě auto i úplně zastaviti podle § 46 citovaného ministerského nařízení; vycházeti jest z toho, že přípustnou jest taková rychlost, při které jest možno automobil zastaviti na vzdálenost, na jakou jest rozhled; na silnici určené pro provoz všeho druhu jest počítati s různými překážkami i neosvětlenými a nelze se spoléhati, že silnice jest volnou. K posouzení, zdali žalobci nelze přičítati zavinění po této stránce, jest třeba zjistiti, pokud možno přesně, na jak daleko byl rozhled na silnici bez zvířeného prachu a jak ve zvířeném prachu, jakou rychlostí žalobce jel než mu auto jej předejevíš zvířilo prach a jak žalobce v prachu snížil rychlost, jak dlouho v prachu jel než dojel ke hromádce a mohl-li při své rychlosti zastaviti na vzdálenost, na kterou účinkovala světla automobilu. Soud odvolací okolnosti tyto, ač jsou pro posouzení případu důležité a ač dovolatel v tom směru přednesl okolnosti skutkové pro posouzení přípustné rychlosti závažné, nezjistil, omeziv se na svědecké výpovědi ve spisech trestních, které o podrobnostech shora zmíněných nic neobsahují. Proto měl soud odvolací provésti o nich důkaz výslechem stran. Nevadí, že žalovaná

strana ve příčině vzdálenosti, v jaké obě auta za sebou jela, učinila dva různé přednesy; soud měl působiti k tomu, by rozpor ten byl odstraněn tím, že by žalovaná se ustálila na jednom z nich nebo, neučinil-li toho, řízením důkazním zjistiti, které tvrzení se shoduje se skutečností.

Právem vytýká dovolatel i nesprávné právní posouzení ve příčině nároku na bolestné manželky žalobcovy, jež prý táž jemu postoupila. Postup by sice nebyl neplatným proto, že nebylo dbáno předpisu ministerského nařízení ze dne 24. října 1897, čís. 251 ř. zák. o postupu pohledávek za státem; předpis ten jest jen manipulačním předpisem. Platnost postupu samého od jeho zachování však není závislá (čís. 8422 sb. n. s.). Než postup jest neplatný z jiného důvodu, jak dovolatel rovněž právem vytýká. Již plenárním rozhodnutím bývalého rakouského nejvyššího soudu ve Vídni ze dne 17. června 1913 Pres 169/13 (judikát čís. 204, Nowakova sbírka čís. 1503) byla rozřešena dříve sporná otázka v ten rozum, že bolestné jest děditelné a přenositelné, když již bylo buď smluvně (smírem) uznáno nebo poškozeným samým na soudě a to v určité ciferně stanovené výši uplatňováno. Od té doby názor tento jest jak judikaturou tak i právní vědou zachováván a uznáván a to i zdejším nejvyšším soudem (čís. 2722 a 2866 sb. n. s.); pro uvarování opakování odkazuje se na odůvodnění citovaného judikátu, jež i zdejší nejvyšší soud sdílí a od něhož neshledává ani v souzeném sporu příčiny se odchýliti. Žalobce ani netvrdil, že jeho manželka o bolestném smír ujednala nebo je soudně uplatňovala; proto nárok na ně není dosud postupitelný a postup jeho nemá platnosti. Žalobce shrnul v žalobě bolestné pro sebe i manželku na 10.000 Kč, omezil pak tuto částku na 2.000 Kč, aniž rozlíšil, kolik ciferně žádá za sebe a kolik za manželku. Soud procesní sice dle posudku znalců vypočetl bolestné žalobce samého na 540 Kč a manželky jeho na 1.477 Kč, dohromady na 2.017 Kč. Soudy nižších stolic v důsledku svého právního názoru o postupu bolestného mohly přisouditi celou částku 2.000 Kč; vychází-li se však z nepostupitelnosti bolestného, shora uvedené, nelze v dosavadním období sporu rozhodnouti o bolestném vůbec, a trpí řízení i v tomto směru neúplností, třeba dovolatelem nevytýkanou (§ 496 čís. 3 c. ř. s.); an žalobce sám neoceníl odděleně bolestné své a bolestné manželky, jest neznámo, jakou částku z úhrnného bolestného 10.000 Kč (2.000 Kč), účtovaného jím za oba manžele požaduje dovolatel jen za své vlastní bolestné; soud jsa vázán žalobním návrhem nemá jíti nad něj; nezná-li však žádanou výši bolestného žalobcova, nemá pokladu, by o něm rozhodl; bude tedy na žalobci, by v dalším řízení určil jasně co z úhrnného bolestného 2.000 Kč počítá na své vlastní bolestné.

Čís. 11859.

Není nezákonností (§ 46 (2) zák. ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n.), nepřijal-li soud dodatečnou dědickou přihlášku dědice, jenž prohlásil, že nečiní nároky na pozůstalost a jenž se vzdal dědických práv ve prospěch jiného bez jakékoliv výhrady.

Okolnost, že se tak stalo na základě mimosoudní dohody s osobou, v jejíž prospěch se stalo zřeknutí dědictví, která dohodu nedodržela a